

ÇAĞDAŞ SERAMİK SANATINDA FARKLI MALZEME KULLANIMI

 Burak YILDIRIM^a

Öz

Tarih öncesi çağlardan beri süregelen seramik üretiminde ortalama 20. yüzyıldan itibaren çağdaş yönelimler başlamış, önceleri yeme-içme-saklama kapları ve birtakım dinsel seramikler, figüratif heykelcikler üretilen salt seramik malzeme ile giderek artan şekilde estetik kaygı ve sanatsal gaye arayışında olan formlar/eserler üretilmeye başlanmıştır.

Yaşadığımız çağda seramik eserlerin üretim aşamalarında; sonradan somut varlığı üzerinde kalmayacak, sadece izi/dokusu/etkisi kalacak olan dâhili farklı malzemeler kullanılmaya başlanmıştır. Ayrıca yine seramik eserlerin üretim aşamalarında ya da sonradan somut varlığı kalacak olan harici farklı malzemeler kullanılmaya başlanmıştır. Günümüzde seramik eser üretiminde, öğütülerek/parçalanarak şekillendirme yapılacak çamur içerisine katılan; kemik tozu/külü, hayvan tüyleri/kılları, kağıt türevleri, odun talaşı, kumaş parçaları gibi malzemeler ve özellikle döküm çamuruna batırılarak ya da üzerine çamur kaplanarak, çamurun ona özgü şekli/dokuyu alması sağlanan kumaş, sünger, örgü vb. tekstil malzemeler, seramik sanatında dâhili farklı malzeme kullanımına örnek olarak verilebilir. Ayrıca seramik forma çoğunlukla deri sertliği aşamasında doku vermek, dekor yapmak, iz bırakmak amacıyla kullanılan dantel/örgü ve bitki yaprakları gibi organik ya da inorganik her türlü malzemeler dâhili farklı malzeme kullanımı tanımlaması kapsamına alınabilir. Seramik esere üretim aşamalarında veya sırlı fırın aşamasından sonra eklenen demir talaşı, metal, taş, ağaç, ahşap, tekstil, ışık, video, ekran vb. her türlü somut farklı malzemelerde seramik sanatında harici farklı malzeme kullanımına örnek gösterilebilir.

Günümüz çağdaş seramik sanatında; dâhili ve harici olarak belirtilen her iki farklı malzeme kullanım şekli de oldukça yaygındır. Ancak harici farklı malzeme kullanımının, giderek artan şekilde daha çok ön plana çıktığı söylenebilir. Bu araştırmada çağdaş seramik sanatında farklı malzeme kullanımı konusu irdelenerek konu ile ilgili bazı çağdaş sanatçıların örnek niteliğinde olduğu düşünülen eserlerinin tanıtımına yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Seramik, Çağdaş Sanat, Çağdaş Seramik, Disiplinler Arası Sanat, Farklı Malzeme Kullanımı

USAGE OF DIFFERENT MATERIALS IN CONTEMPORARY CERAMIC ART

Abstract

Contemporary trends in the production of ceramics that has been continuing since prehistoric times have started from the 20th century on average, and forms/works that are increasingly seeking aesthetic concern

^aÖğr. Gör. Dr., Trakya Üniversitesi, Şehit Ressam Hasan Rıza Güzel Sanatlar MYO, byburaks43@gmail.com

Burak YILDIRIM

and artistic purpose have started to be produced with pure ceramic materials, which it has been previously producing eating-drinking-storage containers and some religious ceramics, figurative figurines.

In the production stages of ceramic works in the age we live in, different internal materials have been used, which will not remain on their concrete existence, but only their traces/texture/effect will remain. Besides, different external materials, which will remain. concrete in the production stages of ceramic Works, or later usages, have started to be used. Today, in the production of ceramic artifacts, those that are added to the mud to be shaped by grinding/breaking up materials such as bone dust/ash, animal feathers/hairs, paper derivatives, wood shavings, fabric pieces, and textile materials such as especially fabrics, sponges, knits, etc., which are dipped in casting mud or covered with mud, so that the mud takes its unique shape/texture can be given as an example of using different materials in ceramic art. Besides, all kinds of organic or inorganic materials such as lace/knitting and plant leaves, which are mostly used to give texture, make decor, leave marks on the ceramic form at the stage of leather hardness, can be included in the definition of using different materials. Iron shavings, metal, stone, wood, textile, light, video, screen, etc., and all kinds of different concrete materials added to the ceramic work during the production stages or after the glazed furnace stage can be given as an example of using different materials in the ceramic art.

Different materials used as both internal and external are very common in today's contemporary ceramic art. However, it can be said that the use of different external materials is increasingly becoming more prominent. In this research, the use of different materials in contemporary ceramic art will be examined, and the introduction of the works of some contemporary artists, which are considered to be exemplary, will be included.

Key Words: Ceramic, Contemporary Art, Contemporary Ceramic, Interdisciplinary Art, Usage of Different Materials

Giriş

Günümüzden 25.000 yıl kadar önce başladığı varsayılan seramik üretimi (Rice, 1999, s. 4); bin yıllar boyunca yeme-içme-saklama kapları, birtakım dinsel seramikler ve figüratif heykelcikler gibi sınırlı bir eksen üzerinde ilerlemiştir. 19. yüzyılın ortalarında dünyanın pek çok bölgesinde; bilim, teknoloji ve sanat alanlarında genel bir aydınlanma/gelişme dönemi başlamıştır. Ortalama 20. yüzyılın başlarında pek çok alanda olduğu gibi seramik üretimi alanında da bir çağdaş sanat disiplini olma yolculuğu başlamıştır. Önceleri sadece kendisinin ve/veya çevresindeki kişilerin fiziksel, çevresel ve inançsal ihtiyaçlarını karşılamak için seramik üretimi yapan insanlar, daha sonraları giderek artan şekilde estetik kaygı ve sanatsal gaye arayışında olan, duygu, düşünce ve mesajlarını aktarma amacı güden salt seramik formlar/eserler üretmeye başlamışlardır.

19.yüzyılın ikinci yarısında nitelsiz, kolay elde edilebilen bir konumda olan seramik, baş gösteren yenilikçi ve aydınlanmacı hareketler ile 20.yüzyıl başlarından itibaren sanat alanı olma yolunda ilerlemeye başlamıştır. Sadece fonksiyonel değil sanatçının iç dünyasını yansıtan, estetik değerlere sahip, biricik artistik seramikler yapılmaya başlanmıştır (Sevim & Çınar, 2019, s.131). 'Sanatta soylu ya da soysuz geç yoktur' söylemleri ile öne çıkan, çağdaş sanatın öncülerinden kabul edilen

Picasso ve Braque; günlük yaşamın bir parçası haline gelmiş olan bazı gereçleri sanat eserlerinde kullanarak çağdaş sanat anlayışına yeni bir boyut getirmişlerdir (Gençaydın, 1988, s. 107). Yaşadığımız çağda bazı seramik sanatçıları; duygu, düşünce ve mesajlarını salt kendi sanat malzemeleriyle ifade etmek yerine, eserlerindeki ifade gücünü artırmak, disiplinler arası etkileşim kurmak vb. amaçlarla başka sanat dallarının malzemesi olan ya da herhangi bir şekilde sanat malzemesi olmayan unsurları seramik malzeme ile bir arada kullanmayı tercih etmiştir. Aynı şekilde pek çok farklı sanat disiplinleriyle ilişkili bazı sanatçılarda kendi sanat malzemelerinin yanında seramik malzeme de kullanarak eserler üretmektedir. Bu yaklaşım biçimi disiplinler arası etkileşimi ve sanat dalları arasındaki kalıplaşmış sınırların giderek artan şekilde ortadan kalkmasını sağlayan bir durum olmuştur.

Sanatın farklı alanlarından birçok sanatçı bir ifade aracı olarak seramikten etkilenmiş ve uygulamalarında ana ve/veya yardımcı malzeme olarak seramik malzemesini kullanmışlardır. Çağdaş sanatın her alanından çok önemli sanatçılar bu seramik kullanımları sonucunda seramik sanatını da disiplinlerarasılık anlamında etkilemişler ve seramik alanına ayrı bir değer/anlam katmışlardır (Çevik, 2018, s. 113).

Günümüz çağdaş seramik sanatında; dâhili farklı malzeme kullanımı ve harici farklı malzeme kullanımı şeklinde sınıflandırılan iki ayrı türde farklı malzemeler kullanılmaktadır. Dâhili farklı malzeme kullanımı bağlamında, seramik eser üzerinde; farklı malzemenin somut varlığı kalmayıp, sadece izi/dokusu kaldığı için belki de herhangi bir disiplinler arası durum söz konusu değildir. Ancak pek çok sanat alanında olduğu gibi seramik alanında da; somut varlığı üzerinde kalan harici farklı malzeme kullanımı aynı zamanda disiplinler arası sanatı tetikleyen bir unsur olmuştur.

A. ÇAĞDAŞ SERAMİK SANATINDA DÂHİLİ FARKLI MALZEME KULLANIMI

Seramik çamuru içerisine öğütülerek ya da parçalanarak katılan; bitki kökleri-sapları-yaprakları-dalları-külleri, meyve kabukları, ağaç kabukları, odun talaşı, plastik parçaları/talaşı, çeşitli hayvanların kılları-tüyleri/kemiklerinin tozları-külleri, kumaş, ip, sünger vb. tekstil ürünleri parçaları, kağıt/karton türevleri gibi pişirim esnasında yanarak yok olan organik esaslı malzemeler, çağdaş seramik sanatında kullanılan dâhili farklı malzemelere örnek olarak gösterilebilir. İlgili farklı malzemeler; seramik eserin kütle ağırlığının hafiflemesine, dokulu bir yüzeye sahip olmasına, daha zarif ve/veya saydam görünmesine katkı sunan, pişirim esnasında yandıkları için somut varlıkları kalmayan, ancak seramik eser üzerine izlerini/dokularını/etkilerini bırakan malzemelerdir.

Kil bünyesine organik kökenli liflerin katılması ürünün birim ağırlıklarını azaltmakta, şekillendirme kolaylığı ve kurumada mukavemet sağlamakta, seramik bünyeye aynı zamanda esneklik de kazandırmaktadır. Pişirim esnasında yanan bu katkılar üretilen birimin daha hafif olmasını da sağlamaktadır (Özer & Kurşuncu, 2012, s. 121)

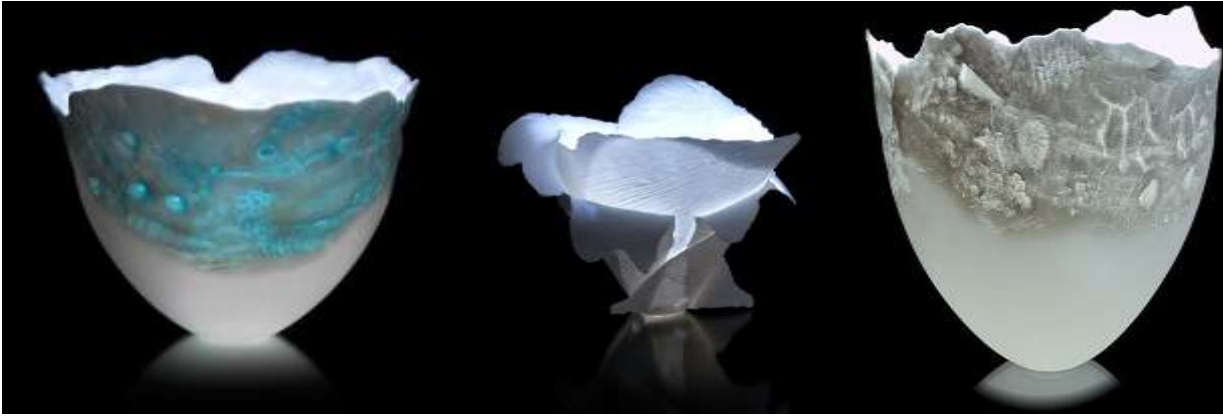
Özellikle döküm çamuruna batırılarak, çamurun ona özgü şekli/dokuyu/izi alması sağlanan; ip-kumaş-deri-sünger türleri vb. tekstil malzemeler ve üzerine çeşitli özelliklerde seramik çamurları kaplanan; pişirim esnasında yanarak yok olan pek çok türde organik malzemeler çağdaş seramik sanatında dâhili farklı malzeme kullanımı noktasında en popüler örnekler arasındadır. Döküm

çamuruna batırılan, üzerine katmanlar halinde seyreltilmiş döküm çamuru püskürtülen ya da farklı özelliklerde çamurlar sıvayan, çeşitli türlerde tekstil malzemelerden yapılmış elbiseler, ayakkabılar, çantalar vb. ürünler ilgili konuda etkileyici görünümler sunmaktadır. Ayrıca seramik eser üretiminde daha çok deri sertliği kıvamında bünye yüzeyine doku vermek/iz bırakmak için uygulanan ip, dantel, kumaş vb. tekstil ürünleri, bitki yaprakları-dalları ve her türlü organik ya da inorganik nesne/obje baskıları çağdaş seramik sanatında kullanılan dâhili farklı malzemelere örnek olarak sunulabilir. 'Dâhili farklı malzeme' tanımlamasındaki kasıt; bahsi geçen vb. tüm yöntemlerde farklı malzemenin somut varlığının seramik üzerinde kalmaması sadece görüntüsünün/dokusunun/izinin kalmasıdır.

Yapılan araştırmaya göre sanatçıların seramiğe dönüştürdükleri nesnelere, çeşitli kumaş türleri, örgüler, ipler, doğal ve yapay süngerler, çeşitli bitki çeşitleri vb. gibi ürünler olduğu söylenebilir. Bu nesnelere, döküm çamuru içerisine daldırıp çıkararak veya nesnenin yüzeyine çamuru sıvayarak serbest şekillendirme yöntemi ile ya da çamurla kaplanmış nesnenin alçı kalıp içine yerleştirilerek şablonla biçimlendirme tekniğiyle yapılmış oldukları görülmüştür (Yılmaz, 2019, s. 213).

Dünyanın pek çok bölgesinde birçok sanatçı tarafından çağdaş seramik sanatında dâhili farklı malzeme kullanımına örnek gösterilebilecek sınırsız sayıda ve özellikte eserler üretilmektedir. Çalışma kapsamında tanıtımına yer verilen eserler; konuya ilişkin açıklayıcı, hayal gücümüzü geliştirici, görmedüşünme biçimimize yeni ivmeler kazandırabilecek nitelikte ve makul sayılabilecek çeşitlilikte olduğu düşünülen bazı örneklerdir.

İngiliz sanatçı Angela Mellor'un porselen çamuruna kemik tozu/külü ve kağıt ilavesi ile ürettiği eserleri; hem kemik tozunun bünyeye kattığı saydamlığı hem de kağıt katkısının dokusunu/formu hafifletme etkisini üzerinde taşıyan özellikleriyle, çağdaş seramik sanatında dâhili farklı malzeme kullanımı konusunda önemli örnekler arasındadır.

Görsel 1. Angela Mellor'un Eserlerinden Örnekler (URL-1)

Amerikalı sanatçılar Kristen Wicklund, Stephanie Earl ve Lisa Belsky tekstil ürünü olan dantel ve çeşitli türde örgüleri bahsi geçen yöntemleri kullanarak seramiğe dönüştüren bazı sanatçılarıdır. İsraili sanatçı Rachel Boxnboim'un, hazırladığı kumaş kalıplar içerisine döküm çamuru ilavesiyle ürettiği, tam olarak ilgili kumaş kalıpların şeklini ve dokusunu üzerinde taşıyan seramikleri oldukça ilgi çekicidir.

Görsel 2. Kristen Wicklund(1), Stephanie Earl(2) ve Lisa Belsky'nin(3) Eserlerinden Örnekler (URL-2, 3, 4)

Görsel 3. Rachel Boxnboim'un Eserlerinden Örnekler (URL-5)

Ömür Tokgöz ve Amerikalı sanatçı Jessica Gardner tekstil ürünü olan kıyafet ve ayakkabıları bahsi geçen yöntemleri kullanarak seramiğe dönüştüren, çağdaş seramik sanatında dâhili farklı malzeme kullanımı konusunda, sıra dışı bir bakış açısı sunan bazı önemli sanatçılar arasındadır. Demet İper Dicle'nin kalıp içerisine yerleştirerek seramiğe dönüştürdüğü bezelye/fasulyeleri ve Aykut Alp Gürel'in seramiğe dönüştürdüğü amigurumileri ilgili konu bağlamında farklı bulunan eserlerdir.

Görsel 4. Ömür Tokgöz(1) ve Jessica Gardner'ın(2) Eserlerinden Örnekler (URL-6, 7)

Görsel 5. Demet İper Dicle(1) ve Aykut Alp Gürel'in(2-3) Eserlerinden Örnekler (Yılmaz, 2019, s. 204 - Gürel, 2015, s.128)

B. ÇAĞDAŞ SERAMİK SANATINDA HARİCİ FARKLI MALZEME KULLANIMI

Seramik eser üretim aşamalarında veya sırlı fırından sonra esere entegre edilen başka sanat malzemeleri ya da herhangi bir sanat malzemesi olmayan ve genel anlamda seramik malzeme grubu dışında kalan her türlü somut nesnelere/gereçler/unsurlar çağdaş seramik sanatında harici farklı malzeme kullanımına örnek gösterilebilir. Bahsi geçen malzemeler; demir talaşı, metal türleri, taş, ağaç, ahşap, plastik, tekstil, su gibi maddeler, ışık, video, ekran gibi teknoloji unsurları ve günlük yaşamda kullanılan pek çok gereçler/nesnelere vb. elle tutulabilen ve/veya gözle görülebilen pek çok türde unsurlar olabilir.

Teknolojik gelişmelerin sanata yeni ve uygulanabilir olanaklar sağlaması sonucunda alternatif malzemelerin seramik çalışmalarında da kendisini göstermeye başladığı gözlenmiştir. Seramik sanatında metal, cam, ahşap, plexiglass, ip, keçe, tahta, çimen, su gibi akla gelebilecek alternatif malzemelerin kullanımında amaç hem izleyiciyi düşünmeye zorlamak hem de sanatçıların alışılmışın dışında çalışmalar ortaya koyarak kendini mevcut olan düşünce ve malzeme kalıplarının sınırları dışında özgün/özgür üretimlerde bulunmasını sağlamaktır (Çevik, 2018, s. 121).

Cam ve tuğla türevleri gibi malzemeler genel anlamda seramik malzemeler olduğu için 'farklı malzeme' olarak nitelendirilmemiş, bu nedenle araştırma kapsamında çağdaş seramik sanatında kullanılan cam ve tuğla gibi malzemelerin kombinasyonu ile üretilen eserlere yer verilmemiştir. Dünyanın pek çok bölgesinde birçok sanatçı tarafından çağdaş seramik sanatında harici farklı malzeme kullanımına örnek gösterilebilecek sınırsız sayıda ve özellikle eserler üretilmektedir. Çalışma kapsamında tanıtımına yer verilen eserler; konuya ilişkin açıklayıcı, hayal gücümüzü geliştirici, görmedüşünme biçimimize yeni ivmeler kazandırabilecek nitelikte ve makul sayılabilecek çeşitlilikte olduğu düşünülen bazı örneklerdir.

Yapılan araştırmalara göre ilk kez Burak Yıldırım tarafından uygulandığı varsayılan; en sık kullanılan farklı çamur türlerinde oluşacak etkileri görebilmek amacıyla kırmızı, beyaz ve şamotlu vakumlu seramik çamurlarına, ince demir talaşı ilavesi ile seramik tornasında üretilen formlar, çağdaş seramik sanatında harici farklı malzeme kullanımı konusunda en minimalist örnekler arasında gösterilebilir. Ayrıca Yıldırım'ın; 2015 yılındaki kişisel seramik sergisinde yer alan ağaç dalları ve

seramik vazoların entegrasyonundan oluşan yapıları da çağdaş seramik sanatında harici farklı malzeme kullanımı örneklerindedir. Amerikalı sanatçı Anne Fallis Elliott' da işlevsel seramik eserlerini ağaç dalları ve organik ipler ile kombine eden önemli sanatçılardandır.

Görsel 6. Burak Yıldırım'ın Çamura Demir Talaşı İlavesi ile Yapılmış Eserlerinden Örnekler (URL-8)

Görsel 7. Burak Yıldırım(1-2) ve Anne Fallis Elliott'un(3-4) Eserlerinden Örnekler (URL-9, 10)

Kemal Uludağ, Yeşim Bayrak ve İsraili Ronit Baranga'nın çağdaş seramik sanatında farklı malzeme olarak metal kullanımı konusunda örnek olarak sunulabilecek eserleri bulunmaktadır.

Görsel 8. Kemal Uludağ(1), Yeşim Bayrak(2) ve Ronit Baranga'nın(3) Eserlerinden Örnekler (URL-11, 12, 13)

Daha çok düşsel gerçekliği yansıtan gerçekçi ve yanı sıra gerçeküstücü antropomorfik figüratif heykelleri ile tanınan Hong Konglu Johnson Tsang, Yeşim Bayrak ve Esra Carus'un farklı malzeme olarak kafes(metal, plastik, ahşap vb.) kullanılan seramik eserleri ilgi çekicidir.

Görsel 9: Johnson Tsang(1), Yeşim Bayrak(2) ve Esra Carus'un(3) Eserlerinden Örnekler (Yıldırım, 2020, s. 568 - URL-12, 14)

Fransız sanatçı Laurent Craste ve Alman sanatçı Heidi Guthmann seramik eserlerinde farklı malzeme olarak daha çok makas, bıçak, satır, balta vb. kesici, delici nesnelere kullanmışlardır.

Görsel 10. Laurent Craste(1-2-3) ve Heidi Guthmann'nın(4) Eserlerinden Örnekler (URL-15, 16)

Amerikalı sanatçılar Janelle Pietrzak, Karen Gayle Tinney, ortak çalışmalar yapan seramik sanatçısı Bianca Bardas ve tekstil tasarımcısı Alexandra Baciu çağdaş seramik sanatında farklı malzeme olarak tekstil/dokuma/ıp örgü kullanımı konusunda bazı örnek sanatçılar olarak sunulmuştur.

Görsel 11. Janelle Pietrzak(1-2), Karen Gayle Tinney(3-4) ve Bianca Bardas& Alexandra Baciu'un(5) Eserlerinden Örnekler (URL-17, 18, 19)

Amerikalı sanatçı Hannie Goldgewicht, Hollandalı sanatçı Daniel Hulsbergen, Portekizli sanatçı Eneida Tavares, İngiliz sanatçı Tracy Wilkinson çağdaş seramik sanatında farklı malzeme olarak sepet/hasır örgü kullanmaktadır.

Görsel 12: Hannie Goldgewicht (1-2) ve Daniel Hulsbergen'in(3-4) Eserlerinden Örnekler (URL-20, 21)

Amerikalı sanatçı John Brickels; gerçek otomobil ve motosiklet parçalarının bazılarını seramik malzemeden yaparak diğer orijinal parçalar ile birleştirmekte ve konumuz ile ilgili çarpıcı örnekler sunmaktadır.

Görsel 13. John Brickels'in Eserlerinden Örnekler (URL-22)

Kintsugi Japonya'da doğan bir kırık seramik yapıştırma/tamir tekniğidir (Kanişkan, 2018). Amerikalı sanatçı Glen Martin Taylor ilgili tekniği; eserlerini oluşturma aşamalarında çağdaş anlamda yorumlayarak kullanmıştır. Gündelik yaşama dair pek çok gereci/nesneyi, seramik eserlerine çoğunlukla kintsugi yöntemi ile entegre eden Taylor; çağdaş seramik sanatında harici farklı malzeme kullanımı konusunda en fazla çeşitlilikte örnekler sunan önemli sanatçılardandır. Sanatçının seramik eserleri; günlük yaşamdan aşına olduğumuz, pek çok farklı türde malzemelerden üretilmiş birçok nesneyi içerisinde barındırmaktadır. Glen Martin Taylor adeta; seramik eserlerine kombine ederek kullandığı her farklı malzemeyi, sanat nesnesi/eseri olma bağlamında sorgular niteliktedir.

Görsel 14: Glen Martin Taylor'un Eserlerinden Örnekler (URL-23)

Günümüz çağdaş seramik sanatında farklı malzeme kullanımı kapsamında bir diğer önemli unsur; ışık, video, ekran gibi teknolojik varlıkların seramik eserlere entegre edilmesidir. Dünyanın pek çok bölgesinde birçok sanatçı bahsi geçen teknolojik unsurları seramik eserleri ile kombine ederek çağdaş eserler sunmaktadır.

Seramik malzeme ve ışığın bir arada ele alındığı sanatsal çalışmalar özellikle son yıllarda çeşitlenerek karşımıza çıkmaktadır. Seramik ve ışık medyasının birlikte kullanımıyla oluşan bu yeni plastik dil, birçok sanatçının ilgisini çekmektedir. Sanatçılar kimi zaman ışık medyasının kendisini veya gölge unsurunu, kimi zamansa ışığın seramik bünyeye etkileşimini vb. plastik bir olgu olarak kullanmışlardır (Sarıç & Gök, 2020, s. 865).

Seramik malzemenin kendine has özellikleri, ışıkla birleştiğinde etkili bir ifade ortaya koymaktadır. Porselenin ışık geçirgenliğini ele alan sanatçılar çeşitli ışık kaynaklarıyla bu malzemenin ifade dilini genişletmişlerdir. Aynı zamanda sanatçıların bazıları farklı seramik bünyelerde ışığı doğrudan plastik bir olgu olarak eserin bir parçası olarak kullanırken, bazen de bu ifadeyi güçlendirmek için ışığa rengi ve gölgeyi de dâhil etmişlerdir (Sarıç & Gök, 2020, s. 869). Porselenin ışık geçirgenliğini çağdaş anlamda yorumlayarak eserlerinin içerisine çeşitli yapay ışık kaynakları yerleştiren Amerikalı sanatçı Kate Mac Dowell ve Almanyalı sanatçı Ute van der Plaats, eserlerinde neon ışıklar kullanan Füsün Kavalcı; çağdaş seramik sanatında farklı malzeme kullanımına yeni bir yaklaşım tarzı katan sanatçılardandır. Ayrıca Amerikalı sanatçı Susannah Biondo; bazı seramik eserlerinde seramik fırınına anımsatır şekilde metal kanthal tel ve elektrik yardımı ile eserlerine ısı ve ışık entegre ederek çağdaş seramik sanatında farklı malzeme kullanımı konusunda oldukça farklı bir bakış açısı sunmuştur.

Görsel 15: Kate Mac Dowell(1-2), Ute van der Plaats(3-4), Füsün Kavalcı(5) ve Susannah Biondo'nun(6-7) Eserlerinden Örnekler (URL-24, 25, 26, 27)

Iraklı sanatçı Jehan Haddad dizüstü bilgisayarın ekranı ve tuşları gibi parçalarıyla seramiği birleştirerek farklı bir yaklaşımda bulunmuştur. Çağdaş seramik sanatında farklı malzeme kullanımı bağlamında günümüzde hemen her alanda yaygın olarak kullanılan teknolojik bir unsur olan video da yer almaktadır. “Videonun bu denli yaygın bir biçimde kullanılması seramik sanatını da etkilemiş ve seramik ile videoyu birleştirerek yeni bir üretim biçimi sergilenmiştir. Sinisa Kukec, Ruth Chambers ve Sadashi İnuzuka seramik ile video sanatını birleştiren çeşitli projeler gerçekleştirmişlerdir” (Sevim & Boz, 2011, s. 127).

Görsel 16: Jehan Haddad(1), Sinisa Kukec(2), Ruth Chambers(3) ve Sadashi İnuzuka'nın(4) Eserlerinden Örnekler (Sevim & Boz, 2011, s. 126, 127, 128).

Sonuç

Araştırma; çağdaş seramik sanatında dâhili ve harici farklı malzeme kullanımı olarak iki gruba ayrılmıştır. Dâhili farklı malzeme kullanımında, farklı malzemelerin somut varlığı bulunmamakla birlikte türlerine göre; iz, doku, saydamlık, zariflik, hafiflik vb. anlamlarda seramik eserlere farklılık ve artı değer katmaktadırlar. Özellikle döküm çamuruna batırılan ya da çamur ile kaplanan kumaş, dantel, örgü, elbise, ayakkabı vb. nesnelerin adeta seramiğe dönüştürülmüş gibi görünmesi oldukça ilgi çekici yaklaşımlar olmuştur.

Araştırma kapsamında elde edilen bulgulara göre; dünya genelinde harici farklı malzeme kullanımı, dâhili farklı malzeme kullanımına göre çok daha fazla çeşitlilik ve yaygınlık göstermektedir. Harici farklı malzeme kullanımında; özellikle John Brickels'in gerçek otomobil, motosiklet vb. parçalarının bazılarını seramik malzemedен yaparak diğer orijinal parçalar ile birleştirdiği eserleri ve

Glen Martin Taylor'un adeta kullandığı her farklı malzemeyi, sanat nesnesi/eseri olma bağlamında sorgular nitelikteki seramik eserlerinin oldukça etkileyici örnekler olduğu düşünülmektedir. Ayrıca ışık, video, ekran gibi harici teknolojik farklı malzemelerle birleştirilen seramik eserlerin, hayal gücümüzü geliştirici ve görme-düşünme biçimimize yeni ivmeler kazandırabilecek nitelikte olduğu kanısına varılmıştır.

Konu ile ilgili dünya çapında birçok sanatçı tarafından üretilmekte olan sınırsız sayıda ve özellikte eserler bulunsa da, araştırma kapsamında bir sınırlandırma yapılması gerektiği için sadece makul çeşitlilikte ve örnek niteliğinde olduğu düşünülen bazı eserlere yer verilmiştir. Araştırmanın, çağdaş seramik sanatında farklı malzeme kullanımı konusunu; dünyanın çeşitli bölgelerinden bazı sanatçıların eser örnekleriyle, dâhili ve harici olarak sınıflandıran bir özet sunum niteliğinde olduğu, konu ile ilgili daha sonra yapılacak araştırmalara pek çok anlamda zemin oluşturabileceği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Çevik, N. (2018). Disiplinler arası etkileşimler kapsamında alternatif malzemeler ve seramik-baskı resim yakınlaşmaları üzerine bireysel uygulamalar. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, (22), 111-133.
- Gençaydın, Z. (1988). Teknolojik toplumlarda sanat ve sanatçı. *Hacettepe Üniversitesi II. Ulusal Sanat Sempozyumu Bildiri Kitabı*.
- Gürel, A. A. (2015). *Seramik sanatında figüratif form olanakları bağlamında amiguruminin kullanımı*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.
- Kanışkan, E. (2018). Kintsugi: Yara izlerinin güzelliği. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(21), 161-178.
- Özer, L., & Kurşuncu, A. (2012). Kağıt katkılı sanat seramikleri. *Anadolu Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 3(3), 120-137.
- Rice, P. M. (1999). On the origins of pottery. *Journal Of Archeological Method And Theory*, 6(1), 1-54.
- Sarıç, K., & Gök, Ö. (2020). Seramik sanatında ışığın plastik bir olgu olarak kullanımı. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(3), 857-871.
- Sevim, C. & Boz, G. (2011). Hazır-nesnelerin ve teknolojinin sanatta kullanımı ve seramik sanatına yansması. *Anadolu Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 1(1), 111-135.
- Sevim, S. & Çınar, S. (2019). Artistik seramiklerde alternatif bir malzeme olarak lületaşı kullanımı, *Anadolu Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 9(1), 128-145.
- Yıldırım, B. (2020). Johnson Tsang ve figüratif seramik heykelleri. 2. *Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Bilimleri Sempozyumu Bildiriler Kitabı*.
- Yılmaz, S. (2019). Seramiğe dönüşen organik nesnelere: Teknik ve sanatsal örnekler. *Anadolu Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 9(1), 198-215.

Görsel Kaynaklar

- URL 1- <http://www.angelamellor.com/>, Erişim Tarihi: 12.08.2020
- URL 2- <https://kristenwicklund.com>, Erişim Tarihi: 12.08.2020
- URL 3- <https://www.pinterest.dk/pin/200058408422889862/>, Erişim Tarihi: 12.08.2020
- URL 4- <https://www.lisabelsky.com/>, Erişim Tarihi: 12.08.2020
- URL 5- <http://supertacular.com/2012/02/rachel-boxnboim/>, Erişim Tarihi: 13.08.2020
- URL 6- <http://www.omurtokgoz.com>, Erişim Tarihi: 14.08.2020
- URL 7- <http://jessicagardnerstudios.com/>, Erişim Tarihi: 13.08.2020
- URL 8- <https://gsmyo.trakya.edu.tr/news/sanalda-sanatla-yolculuk>, Erişim Tarihi: 17.09.2020
- URL9-<https://www.trakya.edu.tr/news/ogr--gor--burak-yildirim-in--mimesis-3--evre--adli-kisisel-seramik-sergisi>, Erişim Tarihi: 17.09.2020
- URL 10- <https://stonewaregallery.com/galleryartists/annefalliselliott/>, Erişim Tarihi: 14.08.2020
- URL 11- <http://www.kemaluludag.com/>, Erişim Tarihi: 13.08.2020

- URL 12- <https://www.artmajeur.com/yesimbayrak>, Erişim Tarihi: 13.08.2020
- URL 13- <https://www.ronitbaranga.com/>, Erişim Tarihi: 13.08.2020
- URL 14- <https://www.esracarus.com/works/ah-terezin/>, Erişim Tarihi: 13.08.2020
- URL 15- <https://www.laurentcraste.com/>, Erişim Tarihi: 12.08.2020
- URL 16- <http://www.birck-keramik.dk/>, Erişim Tarihi: 13.08.2020
- URL 17- <http://www.allroadsdesign.com/>, Erişim Tarihi: 13.08.2020
- URL 18- <https://www.karentinney.com/>, Erişim Tarihi: 12.08.2020
- URL 19- <https://threadsandthrows.tumblr.com/>, Erişim Tarihi: 13.08.2020
- URL 20- <https://www.hanniegold.com/>, Erişim Tarihi: 14.08.2020
- URL 21- <https://www.studiodaniel.nl/>, Erişim Tarihi: 13.08.2020
- URL 22- <https://www.brickels.com/>, Erişim Tarihi: 13.08.2020
- URL 23- <https://glenmartintaylor.com/>, Erişim Tarihi: 05.07.2020
- URL 24- <https://www.medinart.eu/works/kate-macdowell/>, Erişim Tarihi: 13.08.2020
- URL 25- <https://utevanderplaats.weebly.com/>, Erişim Tarihi: 22.05.2019
- URL 26- <https://www.kitaptansanattan.com/kare-sanat-galerisi>, Erişim Tarihi: 13.08.2020
- URL 27- <https://artaxis.org/susannah-biondo-gemmell/>, Erişim Tarihi: 13.08.2020

